

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев2 3692/2022
27.12.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Звездане Лутовац, председника већа, Иване Рађеновић и Владиславе Милићевић, чланова већа, у парници тужиље АА из ..., чији је пуномоћник др Енике Вег, адвокат из ..., против тужене „Сарпех“ ДОО Индустрија меса Врбас, чији је пуномоћник дипломирани правник са положеним правосудним испитом ББ из ..., ради поништаја решења о отказу уговора о раду, одлучујући о ревизији тужиље изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 1239/22 од 22.06.2022. године, у седници одржаној 27.12.2023. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужиље изјављена против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 1239/22 од 22.06.2022. године у потврђујућем делу.

Образложење

Пресудом Основног суда у Врбасу П1 162/20 од 08.12.2020. године, ставом првим изреке, одбијен је тужбени захтев којим је тужиља тражила да се поништи решење туженог број ... од ...2019. године којим је тужиљи отказан уговор о раду број ... од ...2015. године, те да се обавезе тужени да тужиљу врати на радно место које одговара њеној стручној спреми и радном искуству и да тужиљу пријави код надлежних органа социјалног осигурања од дана престанка радног односа до дана враћања на рад, као и захтев тужиље за накнаду трошкова парничног поступка. Ставом другим изреке, одлучено је да свака странка сноси своје трошкове парничног поступка.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж1 1239/22 од 22.06.2022. године, ставом првим изреке, укинута је пресуда Основног суда у Врбасу П1 162/20 од 08.12.2021. године, исправљена решењем од 11.05.2022. године у делу којим је одбијен захтев тужиље да се обавезе тужени да је врати на радно место које одговара њеној стручној спреми и радном искуству и у том делу тужба је одбачена. Ставом другим изреке, у преосталом делу одбијена је жалба тужене и потврђена првостепена пресуда и решењем је одређено да тужиља сама сноси своје трошкове поступка.

Против другостепене пресуде у потврђујућем делу, тужила је благовремено изјавила ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Испитујући побијану одлуку у смислу члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, бр. 72/11 ...10/23), Врховни суд је нашао да ревизија није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности. Такође, неосновани су ревизијски наводи да је другостепени суд учинио битну повреду из члана 374. став 1. у вези члана 8. ЗПП јер је одлучивао на основу чињеничног стања које је утврђено у првостепеној пресуди. Неосновано се ревизијом указује и на битну повреду поступка из члана 374. став 1. у вези члана 396. ЗПП, јер је другостепени суд у образложењу пресуде оценио битне жалбене наводе и навео разлоге које је узео у обзир по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужила је била у радном односу код туженог на неодређено време од 1997. године. Уговором о раду од ...2015.године засновала је радни однос код туженог ради обављања послова радног места „...“ (Служба ..., Сектор фарма ..., ПЦ ...), анексом од 01.04.2016.године, на пословима радног места „...“ (Одељење репродукције ..., Служба – фарма ..., Сектор - ...), анексом од 15.12.2016. године на пословим арадног места „...“ (Служба - фарма ..., Сектор - ..., Блок фабрика ...), а последњим анексом од 01.11.2018. године засновала је радни однос код туженог ради обављања послова „...“ (Одељење – општи послови СТ, Служба-подршка СТ, Сектор-..., Блок фабрика ...), на основу пречишћеног Правилника о организацији и систематизацији радних места туженог од 24.11.2017. године (којим је за ово радно место био предвиђен један извршилац, са VII степеном стручне спреме пољопривредне/ветеринарске струке и услов радног искуства на истим, сличним пословима у трајању од три године). Изменама и допунама Правилника о организацији и систематизацији послова туженог бр. 7622/19 од 04.12.2019. године, укинута је пет таксативно набројаних радних места, између осталог, и радно место „...“ (на коме је тужила радила у то време).

Након тога, решењем туженог бр. ... од ...2019. године, тужили запосленој на неодређено време на радном месту „...“, отказан је уговор о раду бр. ... од ...2015. године, са свим припадајућим анексима, због престанка потребе за њеним радом услед технолошких промена код послодавца (које се односе на увођење система видео надзора због чега паралелено егзистирање радних места која су била у функцији обезбеђивања имовине послодавца и савременог видео надзора је неприхватљиво), економских промена (које се односе, између осталог, на затварање фарме свиња у ... због губитака и планираног затварање фарме свиња у ... у смислу производе свиња до краја марта 2020. године услед појаве болести свињске куге) и организационих промена (које се односе на рационалну организацију обављања послова што подразумева укидање одређених радних места односно смањење броја извршилаца), да је радно место тужиле укинута и да је послодавац утврдио да не постоји могућност да се тужила премести на друге одговарајуће послове, да се запосли код другог послодавца, да се изврши преквалификација или доквалификација или да се запослени

упосли са непуним радним временом, с тим што јој радни однос престаје са 17.12.2019. године, уз исплату отпремнине у износу утврђеном Законом и Колективним уговором у року од 30 дана од престанка радног односа

Код туженог је од раније било систематизовано и радно место „...“ (...), у Секцији 100 ФСХ/СТ (ОРГ Блок фабрика ...), 1200 сточарство (сектор) 1220 фарма СС и БДП (служба) 1221 репродукција СС (одељење), са једним извршиоцем. Изменама и допунама Правилника о организацији и систематизацији послова туженог бр. 7043/18 од 31.10.2018. године, за ово радно место су систематизована два извршиоца, са прописаним VI/VII степен стручне спреме, уз услов поседовања радног искуства на истим/ сличним пословима у трајању од три године и познавање технологије производње свиња и посебна обавеза поверљивости у домену „know-how“ и заштите пословне тајне. Изменама и допунама Правилника о организацији и систематизацији послова од 24.12.2020. године, укинут је и стављен ван снаге део Правилника о организацији и систематизацији послова туженог од 04.02.2020. године који се односио на блок ФСХ/Сточарство, утврђењем нове организационе структуре овог блока, тако што је, између осталог, радно место „... СС“ (...) престало да постоји. Послове радног места „... СС“ (фарма свиња у ...) у периоду од 30.05.2016. године до 21.09.2018. године обављала је ВВ (која је у међувремену променила презиме у ...) као запослена на одређено време (којој је престао радни однос на одређено време истеком времена). Након тога, на овом радном месту је био распоређен ГГ од 16.11.2018. године (након исходавања правноснажне пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 2263/20 од 30.11.2020. године о поништају решења о отказу уговора о раду и враћању на рад код туженог) до 26.01.2021. године (када је распоређен на радно место „...“, ПТС, Служба подршке СТ/ПТС на којем је радио до закључења споразумног престанка радног односа 26.04.2021. године).

Према страначком исказу тужиље, на основу последњег анекса уговора о раду 01.11.2018. године послове „...“ је обављала на фарми свиња у ... (као једној од организационих целина туженог), с тим што је повремено обављала поједине послове и на фарми свиња у ... Из исказа законског заступника директора туженог ДД (извршног директора фабрике сточне хране и сточарства), чијем исказу је првостепени суд поклатио веру, утврђено је да појава афричке куге свиња била иницијална каписла да се донесе одлука о затварању фарми туженог у Врбасу и у Бачком Добром Пољу, а други разлог је што су имале велике губитке, да је у наредном периоду па све до данас остала само фарма у Савином Селу (за коју у јуну 2019. године купљена нова генетика), да се радно место „главни ...“ на коме је тужиља била распоређена било систематизовано с једним извршиоцем, а односило пре свега на фарму свиња у Врбасу јер се та фарма бавила производњом генетског материјала Ф1 назимице, односно на тој фарми су се спроводили ... послови, на којој је тужиља радила, док је на фарму свиња у ... одлазила на селекцијске смотре које су биле два пута годишње у јануару и јуну, зашта је добијала новчани износ за путне трошкове за потребе превоза на релацији Врбас – Врбас. Почев од 2019. године, тужени је престао да ради послове ... јер је почео да купује назимице од добављача који је већ извршио селекцију, па није било потребе да се исти послови врше код туженог. Иако је у време доношења решења о отказу уговора о раду тужиљи, радно место „... СС“ било систематизовано са два извршиоца, ова радна места нису била фактички активна јер није постојала потреба за анагажовањем било кога на том радном месту, између осталог, и из разлога што је у

фарми у ... смањен број репродуктивних животиња од јуна 2019. године са 1.500 на 1.300, а након доношења решења о отказу уговора о раду тужиљи децембра 2020. године дошло је до изостављања наведеног радног места са оба извршиоца у Правилнику о организацији и систематизацији радних места. Док су за радно место „... СС“ била систематизована два извршиоца, на још једном радном месту није био распоређен нико од запослених, већ је исти посао обављао радник – шеф ... СС која је по систематизацији надређен технологу. Радно место „... СС“ више није активно и не постоји ни на једној од фарми.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања и одредаба члана 179. став 5. тачка 1. у вези члана 158. став 1. Закона о раду („Службени гласник РС“ бр. 24/05 ... 113/17) нижестепени судови су одбили тужбени захтев тужиље за поништај решења о отказу уговора о раду и враћање на рад. Закључили су да је код туженог дошло до технолошких, економских и организационих промена које су захтевале смањење броја запослених и рационализацију послова, због чега је престала потреба за радним местом „... СТ“ на којем је тужиља била распоређена, те да је то радно место укинато. Послови тужиљиног радног места се од тада не обављају код туженог. Доношењу оспореног решења претходила је Одлука о изменама и допунама правилника о организацији и систематизацији послова туженог од 28.11.2016. године под бројем 7622/19 којим је укинато пет таксативно набројаних радних места, између осталог и радно место „... СТ“ (на коме је била запослена тужиља). Приликом доношења решења којим је тужиљи отказан уговор о раду као вишку запосленог, отказни поступак је спроведен у складу са законом. Тужени послодавац је испоштовао прописану законску процедуру, претходно доношењем одлуке о рационализацији броја запослених и доношењем новог Правилника о унутрашњој организацији и систематизацији радних места. Обзиром да је радно место на коме је тужиља била једини извршилац послова укинато, тужени није имао законску обавезу да успостави критеријуме и мерила на основу којих би се утврђивало који од запослених на неодређено време вишак. Изменом Правилника о организацији и систематизацији радних места тужених укинато је радно место на коме је тужиља била распоређена, па послодавац може самостално, према својим потребама, одредити начин на који ће убудуће организовати процес рада и обављање појединих послова. Дакле, спровођењем организационим, економским и технолошким промена спада у аутономну и самосталну делатност деловања туженог као привредног субјекта, чију целисходност и опремљеност не може суд да цени, те се не могу прихватити супротни наводи тужиље. Закључили су да нису били испуњени услови да се тужиља премести на радно место „... – ... СС у блоку ...“, сектор сточарство, фарма у ... у смислу члана 171. став 1. тачке 1. и 5. Закона о раду из разлога што је у току поступка утврђено да није било стварне потребе за радом на том радном месту. Чињеница да тужени није ускладио систематизацију послова са реалним потребама рада само по себи не представља повреду права тужиље, нити утиче на законитост спорног решења о отказу уговора о раду.

Према члану 179. став 5. тачка 1. Закона о раду („Службени гласник РС“, бр.24 05 ... 95/18 - Аутентично тумачење), који је био на снази у време доношења побијаног решења о отказу уговора о раду, запосленом може да престане радни однос ако за то постоји оправдан разлог који се односи на потребе послодавца и то: ако услед технолошких, економских или организационих промена престане потреба за обављањем одређеног посла или дође до смањења обима посла.

Полазећи од утврђеног чињеничног стања, по оцени Врховног суда нижестепени судови су правилном применом материјалног права одбили захтев тужиље за поништај решења о отказу уговора о раду и за враћање на рад.

Супротно наводима ревизије, сама по себи чињеница да је у време доношења побијаног решења о отказу уговора о раду од 17.12.2019. године постојало друго радно место на које је тужиља могла бити распоређена „... СС“ (на фарми свиња у ...), са два извршиоца (на основу измена и допуна Правилника од 31.10.2018. године), од којих једно није било попуњено у то време, није од утицаја на правилност и законитост побијане пресуде. Ово радно место било је систематизовано у оквиру друге организационе целине (фарма свиња у ...) само са једним извршиоцем све до 31.10.2018.године (кад су изменама и допунама Правилника предвиђена два извршиоца), на којем радном месту је до 21.09.2018. године радила запослена ВВ (која је у међувремену променила презиме у ...) када јој је престао радни однос на одређено време истеком времена, а од 16.11.2018. године до 26.01.2021. године ГГ. Изменама и допунама Правилника о организацији и систематизацији послова туженог од 24.12.2020. године радно место „... СС“ је престало да постоји, што је и био разлог да ГГ престане да ради на том радном месту. Према томе, без обзира што је у време доношења побијаног решења о отказу уговора о раду од 17.12.2019. године постојало радно место „... СС“ у другој организационој целини са два извршиоца (на основу измена и допуна Правилника од 31.10.2018. године), које није било попуњено са оба извршиоца, за попуњавањем тог радног места није постојала ставрна потреба код туженог (у тој организационој целини је смањен обим производње) што је детаљно објашњено у исказу законског заступника туженог и што је убрзо довело до укидања тог радног места код туженог.

Из наведених разлога, Врховни суд је на основу члана 414. став 1. ЗПП одлучио као у изреци пресуде.

**Председник већа – судија
Звездана Лутовац, с.р.**

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић